

DZIECI I TEMATY **OKOŁOWOJENNE**

SPIIS TREŚCI

I. SCENARIUSZE ZAJĘĆ DLA PRZEDSZKOLAKÓW	5
Scenariusz nr 1 <i>Kiedy razem coś robimy, uśmiechnięte mamy miny</i>	5
Scenariusz nr 2 <i>Gucio się boi..., czyli jak opanować strach</i>	7
Scenariusz nr 3 <i>Gucio mówi dziękuję – o wyrażaniu wdzięczności</i>	8
II. SCENARIUSZE ZAJĘĆ DLA UCZNIÓW WCZESNOSZKOLNYCH	10
Scenariusz zajęć dla uczniów klasy I <i>Poznajemy przygody żołnierza Wojtka</i>	10
Scenariusz zajęć dla uczniów klasy II <i>Oto ja, oto Ty, razem to jesteśmy my!</i>	12
Scenariusz zajęć dla uczniów klasy III <i>Tu jest teraz nasz dom. Kto to są uchodźcy?</i>	14
III. SCENARIUSZE ZAJĘĆ DLA UCZNIÓW KLASY IV–VIII	16
Scenariusz nr 1 <i>Wróg – czyli kto?</i>	16
Scenariusz nr 2 <i>Pokój – wyzwanie XXI wieku</i>	18
Scenariusz nr 3 <i>Daleka droga do domu, czyli gdzie ukrywa się nadzieja?</i>	19

I. SCENARIUSZE ZAJĘĆ DLA PRZEDSZKOLAKÓW

Wyjątkowe czasy, w jakich przyszło nam żyć od 24 lutego 2022 r., stawiają przed nauczycielem wyzwanie, by troszcząc się o dzieci, reagował na ich zachowania i pytania. Każdy dorosły, w tym szczególnie pedagog, powinien z czułością pochylić się w kierunku dziecka i wyposażyć je w siłę, która uruchomi w nim bazowe poczucie bezpieczeństwa.

Małe dzieci w przedszkolu mogą w ogóle nie zadawać pytań dotyczących działań zbrojnych, ale też mogą reagować innym niż dotychczas zachowaniem albo sygnalizować swój lęk słowami.

Poniżej przedstawiono trzy scenariusze dla dzieci w wieku przedszkolnym, których głównym tematem jest wyrażanie wdzięczności, nazywanie uczuć i doświadczanie wspólnotowości. Są to zajęcia wspierające i rozwijające umiejętności inter- i intrapersonalne.

Scenariusz zajęć dla przedszkolaków (1)

Temat: Kiedy razem coś robimy, uśmiechnięte mamy miny	
Grupa: 5–6-latki	
Cel	wzbudzanie radości z poczucia bycia we wspólnocie, jaką jest grupa
Potrzebne materiały	<ul style="list-style-type: none"> • nagranie skocznej muzyki instrumentalnej, • 4 arkusze szarego papieru, kredki pastelowe, • książka, której bohaterowie robią coś razem, np. <i>Ernest</i> wyd. EneDueRabe, <i>Najlepsza zupa świata</i> wyd. Tako albo każda inna książka o współpracy

Przebieg zajęć

Działania wstępne:

1. Włącz skoczną muzykę instrumentalną. Zaprosz dzieci do swobodnej zabawy w reagowanie na dźwięk i ciszę. Wytłumacz, że podczas trwania melodii zadaniem dzieci jest poruszanie się po całej sali, dywanie albo w innym wyznaczonym wcześniej miejscu. Dzieci mogą tańczyć, podskakiwać, wykonywać rytmiczne ćwiczenia gimnastyczne. To, w jaki sposób dzieci zareagują na muzykę, niech będzie ich kreatywnym wyborem. Natomiast w przerwie muzyki, gdy wyłączysz na chwilę dźwięk (nastanie cisza), poproś dzieci o zatrzymanie ciała w takiej pozycji, w jakiej w danym momencie się znajduje, i wykonanie trzech obrotów głowy w kierunku innych dzieci, ale tak, by złapać z nimi kontakt wzrokowy – dzieci kręcą tylko głowami, nie wypowiadają żadnych słów, „przyciągają się” spojrzeniem.

2. Po skończonej zabawie (w zależności od chęci dzieci można ją powtórzyć kilka, a nawet kilkanaście razy) usiądźcie na dywanie w kole i podsumujcie wasze przeżycia. Czy zabawa była ciekawa, czy melodia była wesoła, czy smutna? Czy łatwo było spotkać się wzrokiem z innymi? Dlaczego po takim spotkaniu oczami bardzo często na twarzach pojawiał się uśmiech? Możesz zakończyć tę rozmowę wnioskiem, który zapewne dzieci wcześniej wyartykułują: Wspólna zabawa daje dużo radości!

Działania główne:

1. Przygotuj dzieci na spotkanie z książką. Wybierz taką opowieść, w której bohaterowie pomagają sobie, np. *Ernest* z wyd. EneDuRrabe (dla 5-latków) albo *Najlepsza zupa świata* z wyd. Tako (dla 6-latków). W tym celu na siedząco w kole prześlijcie sobie iskierkę przyjaźni poprzez podanie uścisku dłoni. Dzieci siedzą w kole, trzymają się za ręce i po kolei ściskają osobę po prawej stronie – w ten sposób iskierka dotrze do całej grupy i wróci z powrotem do ciebie. Możecie przy tym wypowiadać słowa: „Iskiereczkę puszczam w krąg, niechaj wróci do mych rąk, cicho sza, cicho sza, iskiereczka szybko gna. Gna i gna, mknie i mknie, dotknie ciebie, dotknie mnie!”
3. Przejdź od zabawy do czytania zdaniem łączącym obie czynności.
4. Tak jak w zabawie wszyscy razem postaraliśmy się, by iskierka obiegnęła całą grupę, tak teraz posłuchajcie opowieści, która w książce tej się mieści... Książkę przeczytamy razem, a potem porozmawiamy o tym, co wydarzyło się w tej historii.
2. Czytanie „razem” polega na tym, że trzymasz wyciągniętą przed siebie książkę, otwartą w kierunku dzieci. Czytając tekst, przerywasz go w niektórych momentach i prosisz, by dzieci powtórzyły ostatnie usłyszane słowo albo powtórzyły całe zdanie, które ma znaczenie dla historii. W ten sposób dzieci nie tylko słuchają, ale pozostają w gotowości, by reagować na polecenia nauczyciela.
3. Po wspólnym czytaniu porozmawiajcie najpierw w swobodnej rozmowie o tym, co dla małych słuchaczy było najważniejsze. Jeżeli w waszych wypowiedziach nie wybrzmi to, że „razem możemy zrobić więcej niż w pojedynkę”, silnie to zaakcentuj.
4. Zaprosz dzieci do wspólnej grupowej pracy. Podzielcie się na cztery grupy, np. odliczając do czterech albo wymawiając nazwy czterech pór roku. Po wyliczance dzieci gromadzą się wokół arkusza szarego papieru i pastelowymi kredkami rysują obraz na podstawie wysłuchanej przed chwilą opowieści. Ustalają podział pracy, razem wymyślają tytuł.

Działania końcowe:

1. Dzieci ponownie siadają w kole. Każda grupa po kolei opowiada, co przedstawia ich obraz oraz dzieli się wrażeniami z podziału pracy i współpracy.
2. Na zakończenie zajęć poproś dzieci, by bez słów, tylko z pomocą mimiki, poinformowały, jak dziś czuły się na zajęciach. Mam nadzieję, że na twarzach dzieci pojawią się uśmiechy, bo „Kiedy razem coś robimy, uśmiechnięte mamy miny”.

Scenariusz zajęć dla przedszkolaków (2)

Temat: Gucio się boi..., czyli jak opanować strach	
Grupa: 4–6-latki	
Cel	rozwijanie umiejętności nazywania uczuć i emocji
Potrzebne materiały	<ul style="list-style-type: none"> książka z serii <i>Uczucia Gucia</i> pt. <i>Gucio się boi</i> wyd. Debit, 4 kłębki wełny w kolorze czerwonym, niebieskim, żółtym i czarnym

Przebieg zajęć

Działania wstępne:

1. Dzieciom zgromadzonym w kole na dywanie pokaż Gucia – małego jednoroźca z magiczną grzywą. Przeczytaj pierwsze strony książki do momentu, gdy Gucio ma jednokolorową grzywę w zależności od uczucia.
2. Poproś dzieci, by spośród 4 kłębków wełny wybrały ten kolor, który według nich obrazuje strach. Każde dziecko odcina/urywa około metrowy kawałek wełny.

Działania główne:

1. Poproś dzieci, by uważnie posłuchały krótkiej opowieści o Guciu. Przeczytaj tekst o tym, jak mały jednorożec całymi godzinami bawi się i poznaje piękny świat, ale wieczorem, gdy nadchodzi czas snu, zaczyna się bać. Na szczęście dzieci mogą pomóc bohaterowi i wyprodukować dla niego zbroję odwagi. Jest nią specjalny zestaw ćwiczeń oddechowych.
2. Wykorzystaj pomysły zawarte w książce i zaproponuj dzieciom naukę oddychania. Dzieci razem z Guciem wciągają powietrze przez nos, wstrzymują oddech, kładą ręce na głowie i wyobrażają sobie hełm. Nie wypuszczając powietrza, dzieci przesuwają rękami od ramion do stóp i „rysują” swoją zbroję odwagi, po czym wydmuchują powietrze i pokonują strach. Całość powtarzamy 3 razy.
3. Zaprosz dzieci do ruchowej zabawy. Dzieci chodzą po okręgu, wypowiadają słowa prostej rymowanki: „Raz, dwa, trzy, straszny strachu idź daleko, tam są drzwi!”. Dodatkowo dzieci trzymają na otwartej dłoni zwinięty w kłębek kawałek wełny w wybranym wcześniej przez siebie kolorze. Po słowach „tam są drzwi!” dzieci mocno dmuchają w zwinięty sznurek, tak jakby chciały wydmuchnąć strach za drzwi.

Działania końcowe:

1. Usiądźcie znów na dywanie. Pokaż dzieciom zakończenie książki o Guciu, który przestał się bać, spokojnie zasypia a następnego dnia ma dobry humor.
2. Podsumuj zajęcia – podpowiedz dzieciom, że takie ćwiczenia w oddychaniu można wykonywać nie tylko w przedszkolu, ale wszędzie tam, gdzie zaczynamy się bać. Tu dzieci mogą podać przykłady takich miejsc czy sytuacji, np. wizyta u lekarza, nocowanie poza domem u babci.